

DRAAIBOEK QUIZ

OP BASIS VAN ERVARINGEN IN ONS BONGO! PROJECT

INHOUD

1.	Inleiding: BONGO! brussel?.....	2
2.	De opzet	2
3.	Een veilige sfeer die tot leren uitnodigt	2
4.	Promotie	3
5.	Inschrijvingsprocedure	3
6.	Vorbereidende taken	3
6.1.	Ontwikkel quizvragen	3
	Wie maakt de vragen?	3
	Aantal en duur vragenreeksen	4
	Type vragen	4
	Moeilijkheidsgraad vragen	5
	Vragen voor deelnemende volwassenen	5
	Inspiratie voor originele rondes	5
	Papierwinkel.....	5
6.2.	Reglement.....	6
6.3.	Prijzenpot.....	6
6.4.	Locatie	6
6.5.	Organisatie veiligheid quiz.....	6
7.	De dag zelf.....	6
7.1.	Omkaderende taken	6
7.2.	Het quizteam	7
	Quizmaster	7
	De jury	7
	De ophalers	7
	Tijdbewaker.....	7
7.3.	Verloop	8
8.	Visie en concrete aanpak taalstimulering	8
9.	Evaluatie.....	8
10.	Contact.....	8

1. INLEIDING: BONGO! BRUSSEL?

Vanuit de **GO! Scholengroep Brussel** wilden we graag meer laagdrempelige oefenkansen Nederlands organiseren voor Brusselse anderstalige jongeren van 16 tot 25 jaar. Daarom ontwikkelden we een buitenschools quizcircuit en organiseerde we laagdrempelige artistieke workshops. We doopten het project **BONGO! Brussel**, als afkorting van 'Buitenschoolse Oefenkansen Nederlands in GO! Scholengroep Brussel'. Het project ging door dankzij subsidies van het Agentschap Integratie en Inburgering.

Via dit draaiboek delen we onze ervaringen met het quizcircuit. We hopen dat het je kan helpen je eigen quizcircuit verder uit te bouwen.

Op naar een geweldig quiz!

2. DE OPZET

Een quizcircuit opstarten en organiseren is vervullend. Je biedt je doelgroep zowel leerzame als aangename momenten aan. Tegelijk komt er ook heel wat bij kijken. Vorm daarom een **kerngroep** met collega's zodat verantwoordelijkheden verdeeld kunnen worden.

Het kan ook interessant eens te kijken of er in de buurt geen **partners** zijn die je kunnen helpen. Van de koksschool die misschien wat hapjes kan voorzien tot de verenigingen die kunnen helpen bij de toeleiding van je doelgroep. Breng in kaart welke organisaties in de buurt aanwezig zijn en spreek hen aan. Vragen staat altijd vrij! Soms kan je er versteld van staan hoe positief wordt ingegaan op de vraag om mee je aanbod te promoten en vorm te geven. Denk daarbij aan gemeenschapscentra, jeugdhuizen, bibliotheken, brede school, buurtwerkingen, Huizen van het Nederlands, handelaars die prijzen willen aanbieden, ...

Bij de organisatie van het quizcircuit kan ook de **doelgroep** zelf van het begin betrokken worden: het aanbod zal zo nog meer op maat gesneden zijn.

3. EEN VEILIGE SFEER DIE TOT LEREN UITNODIGT

Bij het bieden van oefenkansen Nederlands is een veilige sfeer essentieel. De ingrepen die dit veilig klimaat ondersteunen en de laagdrempeligheid versterken vragen vaak niet veel moeite, maar hebben wel een groot effect op het positieve leerklimate.

Enkele tips op basis van onze ervaringen:

- Een **warm onthaal**
  - Duidelijke pijltjes
  - Ontvangstteam met glimlach
  - Een hapje of drankje ter beschikking
  - Bij voorkeur ook een bekend gezicht
  - Wij merkten dat een 'vreemde locatie' voor vele deelnemers een grote drempel was. Daarom gingen leerkrachten vaak vanuit de eigen school samen met de deelnemers naar de quiz.
- Uitnodigende sfeer
  - **Humor** bleek dé factor die de oefenkans voor deelnemers boeiend en authentiek maakte. Enerzijds stimuleert ze een levendig taalgebruik en anderzijds zorgt het voor een veilige en ontspannen leercontext. De quizvragen mogen al eens wat zot zijn om het ijs te breken.

- **Iedereen doet mee met de opdrachten**, ook de begeleiders en aanwezige moedertaalsprekers. Dit versterkt de durf en de samenhang. Het geeft ook de boodschap dat eens zot doen, een risico nemen en 'falen' mag; iedereen stelt zich kwetsbaar op.

4. PROMOTIE

Duidelijk en aantrekkelijk promotiemateriaal, van affiches tot berichtjes op sociale media maken je quizcircuit bekend. Wij deden een beroep op de jongeren zelf om iets jeugdigs te ontwerpen en verspreiden het dan breed, zowel in afgeprinte versie als online.

Tegelijkertijd blijft het **persoonlijk aanspreken en motiveren van jongeren** de meest effectieve manier om de doelgroep op een laagdrempelige manier bij je aanbod te brengen.

Voldoende collega's en partnerorganisaties warm maken om actief jongeren te enthousiasmeren, daar staat of valt je quiz daarom vaak mee. **Promotie naar leerkrachten, jeugdbegeleiders en buurtorganisaties** toe blijkt daarom even belangrijk.

5. INSCHRIJVINGSPROCEDURE

Wij werkten initieel met een inschrijvingslink, maar dat werd amper gebruikt en bleek hoogdrempelig. Gewoon op school of in de organisatie iemand aanduiden bij wie ingeschreven kan worden en die hierover ook **zelf actief de jongeren aanspreekt** blijkt nog het beste te werken.

De inschrijving gebeurt verder per quizgroepje, dat mag bestaan uit vijf deelnemers. Één teamlid mag ook een leerkracht of begeleider zijn. Maar jongeren die geen groepje hebben maar wel mee willen kunnen zich ook aanmelden, die brengt de inschrijvingsverantwoordelijke dan bij elkaar.

Bij de opeenvolgende quizzen mogen teams in dezelfde samenstelling blijven deelnemen maar dit is geen must. Elke quiz kunnen nieuwe groepjes aansluiten en mogen de deelnemers wisselen. Om te garanderen dat we wel een goed zicht hebben op het aantal deelnemers wordt er tussentijds een stand van zaken gemaakt maar last-minute beslissers zijn ook steeds welkom.

6. VOORBEREIDENDE TAKEN

6.1. ONTWIKKEL QUIZVRAGEN

Bij een goede quiz zijn interessante vragen natuurlijk cruciaal. Onderstaand zijn algemene en meer concrete tips voor de opzet van vragen te vinden.

WIE MAAKT DE VRAGEN?

De ontwikkeling van de vragen kan verdeeld worden over vakgroepen. Als elke vakgroep vb. een 5-tal originele vragen en één doe-vraag bedenkt, gaat het ontwikkelen van de quiz goed vooruit.

Erg leuke vragen komen trouwens vaak van de jongeren zelf; hogerejaars of stagairs kunnen hiervoor ingeschakeld worden

---

AANTAL EN DUUR VRAGENREEKSEN

Bij de ontwikkeling van vragenreeksen is het goed al rekening te houden met de timing van de quiz. Een ruwe schets van onze planning:

18.30u:	Onthaal
18.45u:	Start quiz
	Introductie, voorstelling quizmaster en jury, toelichting van afspraken
19u-19.45u:	1ste ronde
19.45u-20u:	Pauze
20u-20.45u:	2de ronde
20.45u-21u:	Puntenstand en prijsuitreiking

Tijdens de meeste quizen opteerden we tot nu toe voor vijf vragenreeksen, met per reeks ook steeds afsluitend minstens één **doe-opdracht**.

Hoeveel vragen per reeks kunnen doorgaan zal afhangen van het type vragen. Het verschil in tijdsduur tussen een snelle multiple-choice vraag, doe- vraag, foto-vraag/herkenvraag, puzzelvraag, uitvind-vraag, proef-vraag, bouw-opdracht...kan erg groot zijn.

Vergeet ook niet om na elke ronde de antwoorden te overlopen en dit ook in de PPT te voorzien!

Plan in wanneer de jury de tussenstanden zal bekendmaken. Dit kan gewoon mondeling of geprojecteerd.

Tijdens een quiz is er al eens wat 'dode' tijd: het groepje is al klaar met het antwoord, papieren en materiaal wordt opgehaald en rondgebracht, tussenstanden worden berekend, ... Een bundel met doelhoven, raadsels, te herkennen symbolen etc. die gedurende de hele quiz tussendoor beantwoord moet worden is daarom een goed idee. Leg hier de lat wel niet al te hoog: niet alle jongeren zijn bekend met droedels of strikvragen. Geef waar nodig bij de start van de quiz uitleg en enkele voorbeelden.

Tijdens de pauze kan al eens gespiekt worden of kunnen antwoorden tussen enthousiaste teams doorgegeven worden. Om complicaties te voorkomen wordt de bundel daarom idealiter vooraf opgehaald.

TYPE VRAGEN

Wij werkten met minstens een reeks die in het thema van de studierichtingen van de school stond, met een ludiek inslag.

Daarnaast zijn er reeksen met andere thema's mogelijk, vb.: techniek, technologie, Brussel, muziek, film, beauty, natuur en wetenschap, talen, religie, ...

Een belangrijk aandachtspunt is het steken van **variëteit in het type vragen**. Omdat de deelnemers uit heel verschillende achtergronden zullen komen is het belangrijk dat verschillende competenties aan bod kunnen komen. De afwisseling met doe-vragen, foto-vragen, proef-vragen, bouw-vragen, uitbeeld-vragen, raad-vragen... zorgen dat iedereen zich thuis voelt. Steek deze er dus zeker in!

Een aantal voorbeelden van doe-vragen die al werden gebruikt: vliegtjies plooiën en deze om ter verst laten vliegen, laten raden hoeveel een koffer weegt, proeven van frisdrank en raden welke soort het is, het bouwen van een zo hoog mogelijke constructie op basis van marshmallows en droge spaghetti, het uitbeelden van een woord, een liedje 'gorgelen', origami plooiën, merkkoekejes en 'witte producten' proeven en uit elkaar halen, een

appel opeten tot er 20 gram overblijft, iets terugvinden in een metro-krant, een appel schillen en daarbij een zo lang mogelijke schilsliert creëren,...

Jongeren kennen elkaar niet altijd. Zorg er daarom ook voor dat de opdrachten veilig genoeg blijven, en hen eventueel de kans geeft elkaar ook te leren kennen.

Daarnaast maakt de visuele ondersteuning van vragen aan de hand van een PPT het geheel levendiger.

Voorzie ook een ex aequo vraag voor bij een eventuele gelijkstand op het einde.

MOEILIJKHEIDSGRAAD VRAGEN

De quiz is geen afvalreeks. Het is dus aan te raden voldoende vragen te stellen waar iedereen met een beetje nadenken wel uit komt. Daarnaast kunnen er een aantal moeilijkere vragen aan bod komen. Het is de bedoeling dat geen enkele groep het gevoel heeft dat ze kansloos zijn. Daarnaast is het belangrijk dat vragen eenduidig zijn en niet open staan voor te veel interpretatie.

VRAGEN VOOR DEELNEMENDE VOLWASSENEN

Een aantal quizgroepjes zullen vergezeld zijn van een leerkracht. In de quiz kan je kiezen hoe hiermee zal worden omgegaan. Een idee kan zijn een aantal aparte vragen voor hen te ontwikkelen. Deze worden dan in de loop van de 2 rondes opgelost.

Tot nu toe hebben we de leerkrachten nooit apart opdrachten gegeven en eigenlijk loopt dat prima: bij heel wat vragen over muziek, Brusselwijsheid, praktische doe-vragen enz., weten leerkrachten er niet per se meer van af dan de jongeren zelf. Leerkrachten gewoon mee laten doen blijkt daarom voor iedereen de meest motiverende optie.

INSPIRATIE VOOR ORIGINELE RONDES

- ✚ Een fotorond waarbij vb. een bepaalde uitleg aan een bepaalde foto moet worden gekoppeld.
- ✚ Een ronde waarin deelnemers kunnen kiezen welke vraag ze uit 3 vragen willen beantwoorden; de moeilijke of de makkelijkere. Uiteraard brengt de moeilijkste ook het meeste punten op als hij juist is.
- ✚ Een supersnelle ronde waarin vragen worden voorgelezen en niet meer herhaald. Er wordt bijna meteen aan een nieuwe vraag begonnen.
- ✚ Een ronde waarbij men met de eerste letters van de antwoorden een woord kan maken. Dit woord vinden levert dan extra punten op.
- ✚ Een foto-ronde waarbij mensen op foto's herkend moeten worden.
- ✚ Enkele rondes die bij ons al succes hadden: raden of foto's al dan niet gefotoshopt zijn, absurde weetjes-ronde, uitspraken koppelen aan bekende figuren, liedjesteksten met google naar het Nederlands vertalen en een deel ervan voorlezen; over welk liedje gaat het en wie is de uitvoerder?, geheugenplaatjes gedurende enkele seconden tonen waarover pas nadien een vraag komt...

PAPIERWINKEL

Om met een gerust gemoed met de quiz van start te gaan is het belangrijk dat alle bundels en papieren klaar zijn. Wat is er zeker nodig?

- ✚ Een antwoordsleutel voor de jury zodat ze gemakkelijk antwoorden kunnen verbeteren.

- ✚ Een puntenblad waarop de jury makkelijk de puntenstanden kan op invullen.
- ✚ Een PPT met alle vragen en nadien met diezelfde vragen plus de oplossing.
- ✚ Een invulblad voor de antwoorden per reeks per quizgroepje.
- ✚ Eventueel een bundel met raadsels

6.2. REGLEMENT

Groepsnaam of nummer duidelijk op elk antwoordblad plaatsen.

De jury neemt andere meningen in overweging maar heeft wel altijd het laatste woord.

Schrijffouten worden niet bestraft tenzij het antwoord onleesbaar is.

GSM wordt niet gebruikt, tenzij expliciet vermeld.

Er wordt nergens gerookt.

6.3. PRIJZENPOT

Zoals traditioneel voorzien wordt in een quiz, is er een prijs voor de groep met het meest juiste antwoorden. Daarnaast kan er ook gedacht worden aan prijzen voor de underdog, voor de meest creatieve antwoorden of voor de meest enthousiaste ploeg. Wij voorzagen ook prijzen voor de jongeren en scholen die het vaakst deelnamen.

Handelaars uit de buurt zijn vaak bereid prijzen aan te bieden. Ook de school zelf kan bonnen voorzien voor zaken die ze zelf aanbieden, vb. een kappersbeurt, een make-over, een gratis maaltijd tijdens het schoolfeest...

6.4. LOCATIE

Denk eraan uw zaal tijdig te reserveren zodat er geen dubbele boekingen ontstaan.

Een goede projector en eventueel geluidssysteem is noodzakelijk. Een frigo in de buurt voor wat fris water en sap is een pluspunt.

6.5. ORGANISATIE VEILIGHEID QUIZ

Soms zijn directies bezorgd over het organiseren van buitenschoolse activiteiten, zeker als ook mensen van buiten de school zelf deelnemen.

Wij werkten om alles in goede banen te leiden daarom samen met scholen die de opleiding onthaal of veiligheid bieden. Voor deze leerlingen was de quiz een stagekans, en zijdelings pikten de jongeren zo ook nog wat van de inhoud mee.

7. DE DAG ZELF

7.1. OMKADERENDE TAKEN

De onderstaande omkaderende functies zijn nodig op de dag van de quiz zelf. Uiteraard zal dit wat variëren per school en per type quiz.

- ✚ Verantwoordelijke techniek
  - Voorzien van werkende geluidsinstallatie en microfoon voor quizmaster
  - Beamer voor PPT klaarzetten
  - Projectorscherm opzetten

- Tijdens quiz stand-by voor problemen
- ...
- ✚ Verantwoordelijke infrastructuur
  - Zaal klaarzetten met juiste aantal tafels en stoelen
  - Eventueel gezellige verlichting voorzien
  - Tafelnummer, balpen en papier per tafel voorzien
  - Blanco blad voor quiznaam per tafel
  - ...
- ✚ Verantwoordelijke papierwinkel
  - Voldoende kopieën van antwoordbladen voor quizteams
  - Kopieën van antwoordsleutels voor jury
  - Scoreblad voor jury voorzien (indien niet digitaal)
- ✚ Verantwoordelijke voeding
  - Wat drank en hapjes voorzien per tafel

Wij hebben steeds gratis drank en hapjes aangeboden. Een keer werd het verkocht en we merkten dat dit niet veel succes had. Als je wel verkoopt, voorzie dan gratis water.
- ✚ Verantwoordelijke inkom en veiligheid
  - Eventuele stagairs onthaal rondleiden en als aanspreekpunt fungeren
  - Drankjes en een broodje voor de stagairs voorzien, ze zullen zich immers lang inzetten
  - Waar nodig bewegwijzering voorzien

7.2. HET QUIZTEAM

Naast de bovenstaande omkaderende taken zijn er de natuurlijk ook de volgende functies:

QUIZMASTER

Geen quiz zonder quizmaster! Deze is de rode draad in de quiz en presenteert de vragen. De quizmaster straalt autoriteit uit en kan de zaal tot aandacht manen en eventuele discussies daadkrachtig oplossen.

DE JURY

Voorzie drie juryleden zodat ze de antwoorden vlot kunnen verbeteren. De juryvoorzitter telt ook de punten op en voorziet de tussenstanden. Laat de quizzers af en toe de puntenstand weten. De jury oordeelt in alle rust streng maar rechtvaardig en heeft altijd het laatste woord bij onenigheid.

DE OPHALERS

Ophalers halen antwoordformulieren op en voorzien eventueel materiaal bij o.a. doe-vragen. Deze taak is eventueel goed combineerbaar met een omkaderende taak.

TIJDBEWAKER

Bij een quiz durft het al eens mis te gaan qua timing. De tijdbewaker houdt deze streng in het oog. Als de timing in het water dreigt te vallen beslist de tijdbewaker in samenspraak met de quizmaster dat een aantal vragen weg vallen.

7.3. VERLOOP

Onze planning ziet er zo uit:

18.30u:	Opening quiz
18.45u:	Start quiz: Introductie, voorstelling quizmaster en jury, toelichting afspraken
19u-19.45u:	1ste ronde
19.45u-20u:	Pauze
20u-20.45u:	2de ronde
20.45u-21u:	Puntenstand en prijsuitreiking

Ouders kunnen hun jongeren vanaf 21u afhalen.

Scholen kiezen zelf hoeveel uitboltijd ze willen voorzien na afloop van de quiz. Maar deze mag maximaal tot 22u duren, zodat de stagairs en de organiserende collega's ook op tijd naar huis kunnen.

8. VISIE EN CONCRETE AANPAK TAALSTIMULERING

Het feit dat jongeren deelnemen aan een Nederlandstalige activiteit buiten de schoolcontext vinden we al een mooi resultaat! Het geeft hen de kans het **Nederlands een op een andere en buitenschoolse manier** te gebruiken.

De diversiteit aan vragen zal ervoor zorgen dat elk niveau wordt aangesproken en verschillende types aan competenties aan bod komen. De aanwezigheid van enkele 'moedertaal'-Nederlandstaligen kan helpen om de interactiemogelijkheden te verhogen.

Occasioneel frans praten of de vertaalslag maken van vragen naar het frans zal automatisch gebeuren. Leerkrachten en begeleiders zullen dan helpen ook de Nederlandse woorden terug te vinden. Er wordt niet 'terechtwijzend' gereageerd op het spreken van andere talen in groepjes.

9. EVALUATIE

Vraag zeker naar de feedback van deelnemers! Dit kan hetzij via een invulformulier, hetzij via mondelinge bevraging. Bij ons bevragen leerkrachten hun leerlingen zelf aan de hand van een vragenlijst en geven ze de feedback zo door.

Vaak komen hier leuke tips of aandachtspunten uit die de kwaliteit van de toekomstige quizen vooruithelpen.

10. CONTACT

Ons quizcircuit werd georganiseerd door de GO! Scholengroep Brussel in samenwerking met de Brusselse secundaire GO! Scholen.

De **GO! Scholengroep Brussel** kan je bereiken op:

Oud-Strijderslaan 200

1140 Evere

Tel.: 02 702 30 61 - Fax 02 702 30 60

sgr8@g-o.be

<http://scholengroepbrussel.be>